

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Megjelenik raponkint reggel, kivéve hétfőn

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

LAPTULAJDONOSOK:

Telefon száma: 62.

Egyes szám ára 2 fillér.

Dr. JANIGA JÁNOS és Dr. VOJNICH GYULA.

Egyes szám ára 2 fillér.

Nemzeti sovinizmus.

Irta: Lukácsy István.

Ebben az évben már másodszor jelenik meg a magyar nyelv ügye közéletünk vezető embereinek areopagja előtt. Először mikor másfél éves küzdelem után a nemzeti felbuzdulás a hadseregünk körében akarta kivívni a magyar nyelv jogait s másodszor most, mikor hat napon keresztül tárgyalták a népoktatási törvények revízióját. A magyar nyelv mind a két fórum előtt jogainak csak a morzsáit kapta meg. Mikor a hadseregnél akartunk érvényt szerezni a magyar nyelv használatának, a dynasztia féltékenysége a felpeszdült nemzeti érzésekkel szemben, az ősi traditiókból eredő merevség minden ujítás iránt s a hadsereg egységének megbontásától való félelem visszaszorította a nemzeti érzéseknek és követeléseknek erősebben előretörő hullámain.

Ma pedig csupán magyar emberek ítélőszéke előtt állott a magyar nyelv: vajjon e nemzet kulturájában nemzeti nyelvünknek a kizárólagos elsőség jut-e minden iskolai tanításnál. Amagyar nyelv itt sem vívott teljes diadalt, a mikor hozzájárult az üléselő bizottság ahhoz a miniszteri tervezethez, hogy a hol 20, vagy 25 az a magyar anyanyelvűek percentje, csak ott lesz a tan nyelv a magyar.

Azt gondoltuk, hogy az a nemzeti felbuzdulás, mely a hadsereg intézményeibe be akarta vinni a magyar szót, de vissza lett szorítva, most a kulturális téren fog érvényt szerezni nyelvünknek. Azok a híres kacagányos és buzogányos hősök, kik oly rettenhetetlen elszánással dörgették a kamarilla bécsi kapuit, most a magyar nyelv érdekében egy szót nem szóltak.

Egy katolikus papnak Komlossy Ferencznek lelkét hatotta át az a szent tűz, melylyel a magyar nyelvet Magyarország minden népiskolájában kötelező tannyelvvé akarta tenni.

Bizonyos resignációval szemléljük a nemzeti sovinizmusnak ilyen elgyengülését. Hisz ez a nyelv a mi nemzeti egyéniségünk, mert ez a mi nemzeti egyéniségünknek nemzetközi kvalitása is. Ezzel mindenünk van, mert nemzet vagyunk, enélkül semmink sincs, mert koldusabbak vagyunk az utszélen kifosztott koldusnál. Nagy és hatalmas nemzet mindazt nem állaná ki, ami faji mivoltunkat nyelvünk jogainak mellőzésében érte.

De még a kisebb nemzetek önérzete is felforrt volna ilyen sérelmekre, mint a minők minket évről-évre érnek. Közünk nincs határa a türelemnek. Hátunkon fát vágni is lehet. Másutt elsöpörné a felháborodás azokat, akik ellentétben állanak a nemzet nagy érzéseivel.

Minő változása az időknek és az emberi lelkeknek. 48-ban mily bőségesen hullott vérünk a nemzeti eszményekért, ma meg kinevetik azt, aki sovinizmust emlegetve minden intézménybe beakarja vinni a fajszeretetet, holott a nemzetek történelme fényes bizonyítékot szolgáltatott már amellet, hogy egy nemzet csak akkor lehet nagy, ha a nemzeti élet minden rétegét úgy áthatja a faji eseményeknek öntudata, önérzete, mint ahogy azt a nemes tűzű bort áthatja az a lelketadó szeszhatalom. Egy népnek mindig a fajszeretet adja meg intézményeibe azt a lelkesedést és hitet, mely mint tűz és erő a nemzetet nagy elszánásokra ragadja és a válságos körülmények közt az önfeláldozásra ösztönzi. Mint azokat a

ijapán hősokeket, kik önfeledten dobják magukat a halál karjaiba, az ellenség rtó tüze, mert minden csepp vért öhajítja a extazi-sig emelkedő faj és honszerelem, a sovinizmus.

Nálunk belevitték a közgondolkodásba, hogy nem az önérzet a nemzeti erő, hanem a nemzeti érzésnek az elnyomása. Elhitették az országgal, hogy a fajszeretet és sovinizmus gyengeség s hogy csak nemzetiségektől való élelem szokta diktálni a keményebb sovinsta fellángolásokat. Pedig hát nem a nemzetiségek elnyomásában áll a sovinizmus, hanem abban a szent törekvésben, mely minden közintézményre rányomja a faji bélyeget s a nyelvnek ennek a sziveket és lelkeket összeforrasztó organumnak, minden téren érvényt tud szerezni.

A sovinizmus kigunyolása és tüntető visszautasítása vezetett el bennünket a nemzeti elgyengüléshez. A fajszeretet lankadni kezd. Már csak azt tartjuk nagynak, ami idegen, s minden gyarló a mi magyar. Sokkal szebbek nekünk — elég fájdalom s megsiratni való dolog — a külföldi fürdők berendezése és a hegyvidékek, mint a mi Balatonnk és a fönséges Tátra. Inkább olvassuk a külföldi írókat, az angolt, franciát és a németet, a honi szerzőket meg lekicsinyeljük, művészeinknek még most is előbb hazátlanoknak kell lenniök s a külföld babérjaival kell visszatérniök, hogy azután hazájokban megismerjék őket. A szocialistáink inkább éneklék a Marseillet, mely zsarnokságot és vért emleget s nem a Hymnust, mely a magyar föld sohajtása áldásért a Mindenhatóhoz. Áldozatainkkal teleszórjuk az idegen bálványok oltárát, csak a mi Istenünk oltára üres és dicstelen.

Hátha végig mennék politikai életünk minden egyes rétegén, látnunk kellene

VIZGYÓGY INTÉZE
A GÓZFÜRDŐ TELEPÉN.

Gyógymódok: vizcúra: ülő-félfürdők, ledörzsölések, massage, szénsavas fürdők (nauheimi cura).

Javalva: ideggyengeség, = álmatlanság, ideges főfájás, szédülésnél, idegfájdalmaknál, emésztési zavaroknál, a szív és véredények megbetegedéseivel (nauheimi cura).

Részleges és teljes villanyos fényfürdők specificus és biztos gyógmód rheumatismus ellen. Nagyon mérsékelt árak

a nemzeti sovinizmus egész elgyengülését, midőn közel négy századon át a nemzet elsői az osztrák udvar fényében sütkéreznek s most is törvényekkel biztosítják, hogy az osztrák kizsákmányoló politika tovább is garázdálkodhassék nálunk, s ipari fellendülésünknek, gazdasági megerősödésünknek szárnyát szegje.

Minden nemzetnek saját fiai ássák meg a sirját, dörgi Giovanni Bizancz fülébe, nálunk is a fajszeretet tüzének kihülése nyomában alszanak ki azok az erények, melyek a nemzeti előre haladásnak hatalmas mozgatói. Ha szeretjük a hazai földet s ohajtjuk nemzetünk nagyságát, ne engedjük kipusztulni a fajszeretetet, a sovinizmust, sem a kulturából, sem politikai és társadalmi intézményeinkből.

A magyar delegáció ülése. A magyar delegáció mai ülését tizenegy órakor nyitotta meg Széll Kálmán elnök. A közös kormányt Pitreich hadügyminiszter, Jekelfalussy altábornagy, osztályfőnök, báró Spaun tengernagy, báró Burrián közös pénzügyminiszter, a magyar kormányt pedig Nyiri Sándor honvédelmi miniszter képviselték.

A közös pénzügyminiszterium költségvetésénél Szerb György előadó röviden ismertette az albizottsági jelentést és a költségvetést elfogadásra ajánlotta. Okolicsányi László a közelebi delegáció elé a közös aktívák állományáról részletes kimutatást kér. Határozati javaslatot nyújt be ebben az irányban. Báró Burrián közös pénzügyminiszter a határozati javaslat formájára jegyzi meg, hogy ügyelni kell az osztrák érdekekre is. Ha a két kormány utasítja, eleget tesz a határozati

javaslatnak. Rakovszky helyesnek tartja a javaslatot, míg Hodossy Imre kompetencia okából nem fogadja azt el. Burián felszólalása után az elnök bezárta a vitát; az országos bizottság többsége a költségvetést általánosságban és részleteiben elfogadta a határozati javaslatot pedig elvetette.

A közös hadügyi költségvetés tárgyalása előtt Münnich Aurél előadó ismertette a hadügyi albizottságnak a közös hadügyminiszterium 1905. évi rendes és rendkívüli költségvetésére vonatkozó jelentését és ajánlja annak elfogadását s a költségvetés megszavazását. Laszkáry Gyula nem látja indokoltnak a horribilis költségföbbletet! Foglalkozik az ország elnépesedésével. Csak az önálló gazdasági berendezés indokolhatná a költségemelését. Rakovszky István: Barátja a hadseregnek, amiért éppen a kormánypárt támadta, de a költségeknek ilyen hallatlan emelését nem szavazza meg. Óva inti a külügyi és hadügyi kormányt minden kalandos vállalkozástól.

A jegyzők magánmunkálatai és a szabadkai ügyvédi kamara.

A szabadkai ügyvédi kamara lankadatlan buzgósággal dolgozik a jegyzői magánmunkálatoknak törvényhozási uton leendő megszorításán. Legutóbb a következő köriratot bocsájtotta ki a választmány a kamara összes tagjaihoz.

A szabadkai ügyvédi kamara 1904. évi május 29-én tartott rendkívüli közgyűlésének határozata folytán a választmány felhívja a kamara összes tagjait, hogy méltóztassanak a községi jegyzők magánmunkálódásának megszorítása tárgyában a kormányhoz terjesztendő felirat megokolásához elengedhetetlenül szükséges adatokat az 1904. évi június 16-ig a kamara titkárához küldeni. Azon bírósági számmal megjelölendő, pe-

rek adataira van szükség, amely perek abból eredtek, hogy a községi jegyző a magánmunkálatot (szerződést, végrendeletet, telekkönyvi beadványt) helytelenül, hibásan vagy felületesen készítette el. Szabadkán, 1904. évi május hó 30-án.

Az ország összes ügyvédi kamaráihoz pedig a következő átiratot intézte.

462/1903. sz. Miként azt tudni méltóztatik, a belügyi miniszter 43700/II. c./1904. B. M. sz. a folyó évi május hó 8-án körrendeletet intézett valamennyi vármegye közönségéhez — a jegyzői magánmunkálatokról szóló vármegyei szabályrendeletek megalkotása tárgyában. Ezen rendelet 4-ik pontja felhívja a vármegyei törvényhatóságokat, hogy a kérdéses szabályrendeletet oly időben alkossák meg, hogy az f. évi július végéig a miniszterhez felterjeszhető legyen. Az ügyvédi kamaráknak f. évi április hóban tartott országos értekezletén általános helyeslésben részesült az az indítvány, hogy az ügyvédi kamarák mentül nagyobb számban gyűjtsék össze és terjesszék fel az igazságügyi miniszteriumhoz is azokra a bírósági számmal megjelölendő peres ügyekre vonatkozó iratokat, amely perek abból eredtek, hogy a községi jegyzők a magánmunkálatot (szerződést, végrendeletet, telekkönyvi beadványt) helytelenül, hibásan vagy felületesen készítették el. Mind ezt azért, hogy a kormányzat meggyőzőssé miképp a községi jegyzők magánmunkálódása nevezetesen megszorítandó és a magánmunkálódás köréből a magánjogi ügyletek feltétlenül kivonandók éppen a nagy közönség érdekében. A szabadkai ügyvédi kamara 1904. évi május hó 29-én tartott rendkívüli közgyűlése utasította a választmányt, hogy az ügy sörgősségére tekintettel a közgyűlés napjától számítva 8 napon belül feliratokat intézzen a föntebb megjelölt értelemben a kormányhoz és hogy keresse meg az összes társ kamarákat hasonló és kellően megjelölt

Hammerfest.

Norvégországi utirajz.

Irta: Vértesi Károly.

— A „Bácsmegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Kibontakozva a sziget-tömkelegéből, jajgató sirályok által kísérvé, beláthatatlan messzeséget jártunk, mialatt az idő is nagy lépést tett előre. Elhagyjuk az éjszaki szélesség 70-ik fokát. Jósokáig tartott, míg hazulról eljutottunk a földmívelés végső határáig, a hol teljesen megváltozott az égboltozat színe. Az éj a nappalal összefolyva, mindjobban vesztjük el az idő fonalát.

Ki aludhatnék? mikor annyi érdekeset lát. Az élet nem pihen le, mert az éjszakának világossága már a nappali fényvel vetekedik.

Élénk a hajózás, szántják a vizet. Cirill betűs felirású orosz vitorlásokkal találkozunk, rajtuk viharedzett hajósnép, a föld legterjedelmesebb birodalmából. Jöttek a Fehér tengerről. Hajuk elől a homlokra van fésülve, hátul a tarkóig engedik nőni azt. Hosszu szakál verdesi mellüket, a mely fölött bika nyakon nagy fej terpeszkedik, ezen esőverte bőrsapka. Bozontos, kemény szőrhajuk a hátukat söpri. Övön átszorított a hosszú, bőrerős, ételtől, zsiradéktól mocskos, köntösformájú kabátjuk. Térdet kapott bő nadrágjuk, a rövid száru bagaria csizmába van túrva, belegyömöszölve, felsőjük begombolva, testükön széles, vízszintes ráncokat képez az. Egyik, zordonan összevont szemöldökű érdes ember ciklopszerű vállán rézgombos bőrtáska. Melle

tágult, mikor társait fellármázta, erős tüdejét megtelítette léggel.

Volt közöttük egy jól kifejlett gonosztevő típus, szemére — melyben volt valami — lecsuszott a sapkája. Orra, erősen kiáll. Mindezek dacára a legjobb ember lehet. Nem a bozontos sapka, markans arca teszi ki. Az emberismereti tudomány hagyja az embert leghamarább cserben. A lélektani rajzolás művészete a legnehezebb.

Az éjszakvidék különben sem a nagystilusu gazemberek, közveszedelmes emberek földje. Ritkaság számba megy a törzslap fölvétele bűnygyben, csak az anarchia tobzódik véresen az orosz földön. Az oroszok, az éjszaki szomszéd államban nem gyűjtögetnek úgy, mint a déliekben. Inkább megveszik a halat, hogy ne vesződjenek fogásával. Lisztet is hoznak cserébe halért. Jól élhet az orosz hajósnép egyik-másik olyan mint a faggyushordó, lakottság a kinézéséből. Egy gerendafán ülve, bőrszerű, száraz sültön, most is jóízűen rágicsál egy atyafi. A vutkiból nagyot húz rá, tultesz a legszittyább torkon is. Végre kőből, öblös pipájába szikrát csíhol.

Hammerfestet kereskedés szempontjából alapították a XIX. század elején és arravaló kedvező fekvésénél fogva be is válik. Előnyt nyertek vele az oroszok. Fölkelti az érdeklődésünket, mikor ilyen magas szélességi fokon, az élénk kereskedést látjuk, mely jelentőssé teszi a kis várost. Röpköd a hajók árbócán a norvég, svéd és oroszok kívül, az

angol, német lobogó. Az egyik fát, szenet hoz, a másik halat halzsirt visz. Csere-bere. Tovasiető alakok. Rengeteg sok halat adnak el. Élőt és szárítottat. Ha itt nem volna halaknak ez a bősége, emberek se gyülekeznének ide, Hammerfest sem volna. De így, ha a vörös kakas el is pusztítja a tüzfészket, újra, szebben fölépitik azt.

A halászatnak egy különös módját látam itt. Hosszu kötélnek a két végét egy-egy hajón megerősítik. Teleaggatják a feszesre vont kötelet félméternyire vízbe lógó madzagokkal, melyek végén csalétek és horog. Időközönként a kötél hosszában végig csolnakázva kiemelik a kidülledt szemű sok halat, melyek a horgon rajta vesztek. Minden emelésük eredmény számba megy. A vízből kikerültek sikosak, csúsznak egymáson. A tengeri vagy halász lappok erősen dolgoznak. Bőröltözetükben úgy néznek ki, mint az eszkimók. A parton vannak pajtásaik, a kik kidőltek már a munkából, Erőt gyűjtenek — pálinkától. A kábultakat, a kusza mozgásu aljasultakat, kik nehezen mozgó nyelvvel a rekedtes hangú beszédbbe és bő ivásba elmerültek, huh... brr! heves undort érezünk, nem kívánjuk látni. Térjenek Isten szabad ege alatt magukhoz. Jó lesz, az ocsmányul dőlöngöktől — a kik mohó dorbézolásban a méretek megítélésének tehetségét elvesztették — elfordulni, mielőtt végig vágódnának, mohó evésükről, ivásükről számot adnának. Az egyik, kinek lábai megtagd-

konkrét adatokat tartalmazó feliratok felterjesztésére. Szabadka, 1904. május 30-án. Paukovich, elnök, Révész, titkár.

Szinkört Szabadkának!

Szabadka ma talán az egész országban az egyetlen város, mely minden téren rohamos lépésekkel halad előre. Fekvése és lakosságának jóléte minden néven nevezendő kulturális ipari, gazdasági és kereskedelmi vállalatok alakulására mintha predestinálva volna.

S mégis sajnosan kell konstatálnunk, hogy kultúra dolgában szegényebbek vagyunk a szegénynél. Egyetlen már összerokadozó színházunkban tartatnak szini előadások 5 téli hónapon keresztül, de ezek sem felelnek meg ma már közönségünk fejlett ízlésének. Az 5 hónap után jön aztán a hét sovány hónap, a mikor semmi szellemi szórakoztatás nincs ebben a nagy, majdnem 90,000 lakost számláló városban.

Hanem igenis van a kávéházak füstös helyiségeiben néha-néha szedett-vedett, tingl-tangl, felváltva rosszabbnál rosszabb cigánybandákkal, hiszen a Hasi Kálmánt elengedtük Margitszigetre, a Bodrics bandája pedig egy „hivatalos kör” véleménye szerint Palicsra elég jó. Egy pár évvel ezelőtt megkínálták bennünket a szegedi honvédenekarral igen előnyös feltételek mellett, de az akkori gazdasági tanácsnok úgy vélekedett hogy jó nekünk a „duda” is. Mindezeket mérlegelve, miután nekünk hét hónapon keresztül semminemű komolyabb szellemi szórakoztatásunk nincsen, felvetem azt az eszmét, hogy nem volna-e szükséges és helyes egy *nyári szinkör felépítése*, melyben a mi téli szintársulatunk június 1-től augusztus 15-ig előadásokat tarthatna? Mennyire előnyös volna ez a szinigazgatóra és a városra is, azt felesleges magyaráznom. Hiszen elsőrendű társulatot kaphatnánk, ha a szinigaz-

gátónak itt nyári állomása is lenne. Akár itt építenők, akár Palicson, de mindenesetre jó szolgálatot tennék a közönségnek.

Róma.

*

A fölvetett a szinkörkérdéshez nekünk is volna néhány szavunk. Szinkörről vitakozni, mielőtt a színház sorsa eldőlné: filius ante patrem. Ugy tudjuk, hogy a hatóság is úgy tervezi, hogy az építendő új állandó színházzal együtt épüljön szinkör is. Persze a színház sorsa is problematikus, sőt problematikusabb, mint valaha.

A városi mérnöki hivatal még nem adta ugyan be írásban szakértői véleményét, azonban tudjuk, hogy annak legfontosabb része ama szükség konstatálása, hogy miután a tetőzet gerendái többé nem hordképesek, tehát a tetőzet rekonstruálásra szorul. Amíg ez meg nem történik, addig közönséget bocsátani a színházba nem szabad. Szakértő véleménye szerint ez a munka 25,000 korona kiadással jár.

Ezzel azonban csak az építészeti biztonságunkra tettünk eleget. A tűzbiztonság új függőnyt, új kijárást követel. Az új kijárással meg az amúgy is szűk színház még szűkebbé válik. Kényelmi és jövedelmi szempont parancsolja, hogy tágítsuk a színházat. Lássuk el új függőnyvel, kijárással a színházat, egy kissé tágítsuk: ez már 80—90,000 korona kiadással jár. És akkor még mindig toldott-foldott rozoga, régi színházunk van.

Sürgőssé vált, körmünkre égett a kérdés. Proximus iam ardet Ucalegon!

Könnyű volna kettévágni a gordiuszi csomót és kölcsönt venni föl a színházépítésre. Csakhogy a tanács elvi álláspontja a takarékoság, hogy mindenek előtt a város finansziáit hozzuk rendbe, aztán beszélhetünk tervekről. Ugy véljük azonban, hogy a takarékoságnak is vannak határai. Ne essünk a

fősvénység végletébe! Ezt a színházat többé nem használhatjuk. Semhogy pénzt öljünk bele a kijavításába, csapjuk ezt a summát az új színházra szánt összeghez és építsünk új színházat.

Nem lehetne a Palics kiépítéséhez esetleg fölveendő kölcsönt a színházépítéshez szükséges kölcsön felvételével kombinálni?

Már benn vagyunk a nyárban és az ősz kezdetű színházi előadások sorsa a levegőben lóg. Pesti Ihász Lajos, a szinigazgatónk, nem akarja aláírni a szerződést, amely kiköti, hogy amennyiben a színház bezárása bármely okból szükségessé válnék: Pesti Ihász kártérítést nem követelhet. De mitévő legyen a direktor 40 tagu társulatával a tél kellős közepén, ha kártérítést nem kap?

Különben ez a kérdés nem praktikus jelentőségű, ha nem szabad ebbe a színházba közönséget bocsátani és a színház kijavításának vagy új színház építésének dilemmája megoldást nem nyert.

A szakértői vélemény beadását meg kell sürgetni; annak beadása után a legközelebbi tanácsülésen a kérdést alapos megfontolás tárgyává tenni; a legközelebbi közgyűlés elé egy vagy más irányban határozott javaslatot terjeszteni. Amennyiben a színház rekonstrukciója mellett történik döntés, a szerződés említett pontját a tisztai ügyészség módosítani kénytelen; illetőleg amennyiben a rekonstrukció novemberig készen lehet, a pont fölöslegessé válik.

És a szinkör? A színházzal együtt nyerhetne megoldást olyképp, hogy nyáron át is lesz művészeti szórakozásunk és Palics is nyer, hogy t. i. az állandó új színház építésével egyidejűleg, esetleg annak megkezdése előtt építsünk szinkört, de mindenesetre Palicson. Különben, mint fönnebb mondtuk, a szinkörkérdés korai mindaddig, míg a színház ügyében nem döntöttek. Az eszme maga, igenis megszívlelésre méltó!

ták a szolgálatot, most támasztja meg a partivityillót. Penészgomba lapul így a falhoz oda. A falon belül, ittas vendégek, egyre lármásabbak lesznek a tivornya zajban. Ezzük kis maradékát se őrizhetik meg az emberek, a pálinka gőzétől nehéz, undorító levegőben.

Törvény és tarsadalom országos sebet gyógyít, megállapítja a lehibbant mérleget, nehogy az erős szeszhez szokott mindig erősebbet kívánjon. Az állam és a mindenkori pénzügyminiszter, itt, sok polgári zsebnek kárára, nem a legfőbb korcsmáros, ennél fogva nem is nagymestere az iszákosságnak mint nálunk, mód van arra adva, hogy a norvégek ezidőszerint a mértékletesség útján haladhasanak, hogy a nehézbetegség-számba menő, a néperkölcsei erejét pusztító alkoholizmusból eredő bajt gyógyíthassák. Ez a helyes út. Szoros csatasorba állanak az emberirtó ellen, tördelik a méregfogát, nyesik a torzkinövést. Irtják az ember életén rágódó rossz szokást. Thea és kávé lett a norvég halász itala. Norvégiában mintegy 200,000 ember fogadta, hogy pálinkát nem iszik, nem árul és nem vesz.

Nem így a lappok, különösen a pálinkomániában szenvedő tengeri lappok, kiknek a sziverősítőtől megmelegsik a fülük is, ha egy kis aprópénz csörög zsebükben. Szomjuságuk rendesen addig tart, míg a pénzük. Egyiknek az orra violaszinübe játszott az italtól. Sokszor elégithette ki ivókedvét! Szenvedélyük megháborítja őket, attól megvadulnak, képes-

ségük eltompul, elkábul, a mámor ködében látásuk is elhomályosodik. Így nem veszik észre a látszat csalását. Szarvasokoskodással, megrögzött előítélettel, önáltatásnak adván át magukat, azt tartják, hogy a pálinka erőt ad, egészséget biztosít, pedig csak a végromlásukat idézi elő, a bundapálinkával, csak saját magukban tesznek kárt.

Kábultság, ez a szegény, erkölcsileg érzéketlen ember búfelejtője. Itt alkoholikus gőzök mérgezik meg a levegőt, melyben a szegény emberek élnek. Messze Délen, Keleten, ott meg az ópium hozza szemüket kéjes forgatásba, őket magukat önkivületi gyönyörűségbe. Legszerencsétlenebb rabszolgaság, mikor az alkohol lesz urrá szervezetükön s mássá teszi az egész embert. Az ingatag járásu ittas tömegbelinek, nem megy az előre hajlitott, hátraszegett fejébe, milyen borzasztó az alkohol dulása, mennyire árt neki a természet törvényeivel való ellenkezése. Azért mondom, hogy nem megy a fejükbe, mert ha a koponyatan megállana, a lappok lennének talán a legokosabb emberek. Ezt mondta nekem egy norvég ember, de én nem tudom egyeztetni mondását a lappnak — maga helyén — fölemlítettem hátrahajló alacsony homlokával.

Belebb a szárazföldön, csordái között a lapp ember is mértékletesebben él, nyilvánvalólag azért, mert nem akaszkodik össze szomjas társsal, nem kocsmázhat, nem juthat olyan könnyen az olcsó és hevítő szeszhez,

szesz állapothoz, mint a város¹⁾ lebujaiban. Szóval a városban könnyebb a természettől való eltévedés.

Egész ügynök csapat, közöttük egy hajlott orr, orosz kufárok vásárolják össze a friss halat. Fejét levágják, a halat felhasítják, megtisztítják, gyors kézzel darabokra metélik, akkor a felügyelő mutató ujjával bökk, hogy melyik rakásra hordják. Ha elvételi valaki a rendet, felfortyan, a rakodás lármájában bika hangján kivágja az utasítást, kádlár torokhangon még utána is pattogatja a szót. Aféle parasztból lett káplár szerepét játsza a társai közt, — azt hiszem nem csalódom a föltevésben — mert a lába, a levélhordóéra emlékeztet, valamikor ő is sokat cipelhetett. Mire való az a vad harag, fojtott, fenyegető hang, dühben elsápadás? — pour une omelette — akarom mondani egy-két haldarabnak ide, vagy oda helyezése miatt, valóban nem értem, mikor itt elégséges hő sem indokolja a felfortyanást. A munkás, a ki már halántéka táján deres volt, haragtól villogó tekintet mélyeszt az uborkafára hágott, sokkal fiatalabb parancsolójára, előbb vállvonással felel a reá fordulóra, de azután mégis parancsként fogja fel a szavát s ezzel a dolog be van fejezve. Behányták a nehézkesen sülyedő hajóba a halat, rétegenként megsózzák és egy hajószolgával gyömszöltetik, tapostatják le, hogy több férjen el. Akik ezt a kedves orosz böjti eledelt eszik, nem is tudják mitől — hiznak.

Kórházunk szembeteg-osztálya.

Dr. Faragó Géza, a szabadkai Mária Valéria közkórház jeles alorvosa a kórház szembeteg-osztályának 1903. évi betegforgalmáról az „Orvosi Hetilap” idej 2. számában kimutatást tett közzé, amely most külön lenyomatban is megjelent. A kimutatásból közöljük a következőket:

Közkórházunk szembeteg-osztályán 1903. évben 607 beteg ápolatott 21,199 ápolási nappal, és pedig 362 férfi- és 245 nőbeteg.

A szembetegek táblázatában feltűnik a trachomás betegeknek domináló száma. Ennek okát azon közismert lényben találjuk meg, hogy Szabadkán és Bácsme gyében, a honnan betegek tulnyomó számát kapjuk, a trachoma az erélyes és céltudatos intézkedések dacára még mindig rendkívül elterjedt betegség. Nem tuzozunk, ha Szabadka város belterületén a trachomások számát a lakosság 60%-ára, a külterületen pedig 100%-ára tesszük, a mi 7—8 ezer trachomás egyének felel meg. (Lásd: Dömötör: A szabadkai trachomajárványról. Szemészet 1903. 3. és 4. szám.)

Tekintetbe véve, hogy a kórházi ambulancián kívül — a legujabban megnyitott trachomás népiskolákkal együtt — négy belterületi és tizenkét külterületi rendelő intézet áll a trachomaügy szolgálatában és hogy kórházi ápolásba a hivatalos uton beutalt hadköteles egyének kivül csakis önként jelentkező súlyosabb esetek vétetnek fel, a kórházban ápoltrachomások száma nem mondható nagyknak.

hónapokig tartó teljes gyógyulást, ellenben igen gyakori eset, hogy javultan távozó betegek ujából és ujából visszajönnek, persze rosszabbodva. Viszonyaik között ez ellen egyebet nem tehetünk, mint humanus, de következetes eljárással megnyerni betegek bizalmát, ami, hogy legalább részben sikerült is, mutatja évről-évre fokozódó betegforgalmunk.

Nagy nehézségekbe ütközik betegek elhelyezése. Kezdetben 40 ágyas osztályunk már az első évben szüknek bizonyult; egy eredetileg más célra szánt 16 ágyas osztályllyal kellett kibővitenünk addig is, amíg földszintes osztályunknak emeletesre való kiépítése elkészül, ami a nyár elejére várható. Jelenleg 56 ágygal rendelkezünk, a mi körülbelül megfelel az átlagos beteglétszámnak:

$$\frac{21,199}{365} = 58.8.$$

Legnagyobb számmal szerepel itt az öregkori hályog műtéte, mely általában vidéki szemosztályainknak legnagyobb számu és leghálásabb műtéteit szolgáltatja.

A felvett 31 eset közül műtetre került 26; ezek közül gyógyult 24, javultan távozott 2. Az utóbbiaknál műtét után régi trachomájuknak exacerbatioja lépett fel, mely hosszas kezelésre annyira javult, hogy haza lehetett őket bocsátani. További 3 eset ugyancsak súlyos trachoma miatt nem került műtetre, 2 pedig már 1904. évben operáltatott meg.

Azt hiszem, nem végeztem felesleges munkát ezen adatok összeállításakor, ha sikerülni fog ez által az illetékes tényezőknek eddig is tapasztalt jóindulatu érdeklődését még fokozottabb mértékben ráirányítani kórházunkra és városunk trachomaügyére.

Wilhelm Adolf dr. igazgató-főorvos urnak, aki ezen adatok összeállításában szives tanácsaival támogatott, ez uton fejezem ki köszönetemet.

HIREK.

— **Személyi hir.** Polgár József, a törvényszék elnöke, Bács-Almásra utazott.

— **Kinevezések.** A m. kir. földmivélsügyi miniszter Eberhardt József m. kir. állatorvost a X. fizetési osztályból a IX-be Dornstädter József m. kir. állatorvost pedig a XI. osztályból a X-be hasonló minőségben kinevezte. Dr. Geréb József fővárosi tanácsképző intézeti gyakorló főgymnasiunai rendes tanárt, földinket a vallás és közoktatásügyi miniszter hasonló minőségben a VII. fizetési osztály harmadik fokozatába kinevezte.

— **Esküvő.** Ma délután tartotta esküvőjét Szabados Béla, törvényszéki jegyző, önkéntes tüzoltó tiszt, a szabadkai társadalom közkedveltségü ifju tagja, Decsy Margit kisasszonnyal, Decsy Dezső gyógyszerártulajdonos bájos leányával.

— **Tüzoltóparancsnokunk kiténtetése.** Skozza Zoltánt, a mi kiváló tüzoltóparancsnokunkat, akit csak nemrég ért a megiszteltetés, hogy a nemzetközi tüzoltó-kongresszus magyar országos bizottságának választmányába, majd az, hogy a veszprémi tüzoltó vizsgáló-bizottságba beválasztották, most újabb kiténtetésben részesült. Kecskemét városa fölkérte, hogy ott a tüzoltóságot Sztankovics János aradi tüzoltóparancsnokkal együtt szervezze.

— **A szinügyi bizottság ülése.** Ma dél-

után tartotta a szinügyi bizottság a szini idény befejezése óta első ülését. A ülésen Geiger A Mór alelnök elnökölt. A tagok közül jelen voltak: Birkáss Gyula, dr. Demidor Imre, dr. Csillag Károly, dr. Joó Auréli, Milassin Ignác és Váli Gyula. Két tárgy szerepelt a mai ülés napirendjén. Az egyik Szibenburger Károly elnök lemondó levele, a másik pedig az új szinügyi szabályrendelet tárgyalása volt. A bizottság az elnök lemondását sajnálattal tudomásul vette. és eddigi működéséért köszönetet szavazott. A dr. Bölits József által kidolgozott új szabályzattervezetet általánosságban magáévá tette a bizottság, csupán a tagok számára nézve és az ülésrendre vonatkozó részhez kíván néhány módosítást fűzni. A tervezetet a szinügyi bizottság a város jogügyi bizottságához teszi át, honnan a tanácshoz, innen pedig a közgyűlés elé fog terjesztetni.

— **Szabadságotl bírő.** Piri Sándor törvényszéki bírő hat heti szabadságra utazott. Hirlik, hogy Piri, aki folytonos betegeskedése miatt különben is nagy ügyyel-bajjal felelt meg hivatalának, egy esztendőre szabadságot fog kérni és aztán nyugalomba vonul.

— **Halálozás.** A bajsai Vojnich családnak ismét gyásza van. A család helybeli legidősebb tagja bajsai Vojnich Lukács ma délután 75 éves korában elhunyt. Az elhunytban Csath Lajos, ezredes, a szabadkai 6. honvéd gyalogezred parancsnoka apósát, bajsai Vojnich Antal anyakönyvezető pedig édes atyját gyászolja.

— **Évzáró vizsgák a főgymnasiumban.** A helybeli főgymnasium vizsgarendje a következőképen lett megállapítva: Junius 9—13-ig szóbeli érettségi vizsga. 15—21-ig osztályvizsgálatok, 21-én délután és 22-én osztályozó értekezlet, 23-tól 28-ig énekvizsgák, 29-én Te Deum, a tanévet bezáró ünnepek, a jutalomdíjak és bizányitványok kiosztása. A magánvizsgálatok junius 15-től 21-ig tartatnak.

— **Eljegyzés.** Fibik Imre szabadkai keztyűkészítő eljegyezte Seres Jolánkat, Barnafi Kálmán ny. állomásfőnök leányát.

— **Mütrágyagyár Szabadkán.** Csak a minap adtuk hirül, hogy Szabadkán kendergyár készül, amely több száz embernek fog kenyeret adni. Most arról értesülünk, hogy a már régebben tervezett mütrágyagyár is állni fog és dolgozni fog. A „Klotild” részvénytársaságnak ez lesz az ötödik gyára. Egy gyárunk Boszniában van, három Magyarországon. E hó végén kezdik a gyár építését a bajai ut mentén levő löportorony tájékán, Balóságos ipartelepét létesítenek, amelyhez keskeny vágányu vasut fog vinni. Egy külföldi építész cégtől vette a társaság a tervet, mely cég már vagy 30 hasonló gyárat épített. Afrikából fogják szállítani a gyártáshoz szükséges anyagot. Ez anyagok között különösen sok kénsav kell, amelyet a gyár szintén elő fog állítani. Szabadkának embryoban levő gyáripára napvilágra készül.

— **A kath. legényegylet** ma szini előadást rendez. Szinre kerül, Lumpácziusz vagabundusz ez. bohózat 3 felvonásban, Kezdeté este 8 órakor.

— **Ujtás lapunknál.** Olvasóközönségünknek kívánunk szolgálatot tenni azon ujtással, amelyet mai naptól kezdve lapunk hirdetési rovatában tapasztalhatnak. — A fővárosi lapok nagy szolgálatot tesznek azál-

	Nem trachomás		Trachomás		Összesen	
	szám	%	szám	%	szám	%
Gyógyult	110	67.6	197	44.3	307	50.6
Javult	31	19	202	45.5	233	38.4
Gyógyulatlan	12	7.3	5	1	17	2.8
Távozott összesen	153	93.9	404	90.8	557	91.8
Visszamaradt	10	6.1	40	9.2	50	8.2
Összesen	163	100	444	100	607	100

E táblázatban külön mutattam ki a trachomás és egyéb betegeknek, valamint együtt az összes betegeknek egymáshoz való viszonyát és gyógyulási százalékait főleg azért, hogy feltüntessem a különbséget trachomás és egyéb betegeknek elért gyógyeredményeink között.

A trachomás betegeknek gyógyulttá nyilvánításánál igen óvatosan járunk el és csakis azokat tekintjük gyógyultnak, akik hosszabb kezelés után teljesen váladékmentes vagy heges kötőhártyával, illetve az esetleges szaruhártya complicatióknak tökéletes gyógyulása után távoznak el.

Meg kell említenem beteganyagunknak indokolatlan aversioját a kórházzal, illetve a kórházi renddel és fegyelemmel szemben, minek következtében a már csaknem teljesen meggyógyult betegek semmi módon sem tarthatók vissza a kórházban, erőszakos eszközökhöz pedig nem nyulunk. Ebből magyarázható meg a látszólag alacsony gyógyulási százalék.

Kevesen vannak azok a dicséretes kivételek, akik türelemmel várják be a sokszor

tal hogy az apró hirdetések rovatában módot nyújtanak, hogy a kereslet és kínálat kiegyenlítődését a lap útján könnyen, kényelmesen és olcsón eszközöljék. A magán-érintkezés sokkal korlátoltabb, hogysen a kínáló a kínálat tárgyát el tudná helyezni és hogy a vevő szükségletének megfelelő ügyletet köthessen. A két fél közti közvetítésnek célját, amely közvetítésnek jelentékeny közgazdasági fontossága is van, szolgáljuk mi is ma megnyílt új rovatunkban, az *apróhirdetésekből*, amelyre ezennel felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Az asztalos munkások mozgalma.** A asztalos iparosok által f. hó 1-én megtartott értekezletnek máris visszhangja keletkezett a munkások körében. A munkaadók magatartását éles hangú körlevélben kritizálják és a szakegyesület által tartandó értekezletre amelyen a bérharc kérdése fog szőnyegre kerülni, felhívják a munkások figyelmét. Az asztalos iparosok vasárnap szintén újabb értekezletet tartanak a sztrájk ügyében az ipartestület helyiségében.

— **Orfeumtársulat az Otthonban** A maga nemében művelőzetnek nevezhető az, a mit az Otthon kávéház helyiségében jelenleg működő orfeum társulat nyújt a helyiség látogatóinak. A brettli művészet még eddig aligha volt képviselve városunkban ilyen jeles erők által, mint amilyenekből a Fejér Dezső igazgatása alatt működő társulat áll. Eme körülményt különben leginkább igazolja, hogy a meleg nyári esték dacára esténként megtölti a közönség a szórakozó hely zárt helyiségét. Előnye e társaságnak, hogy nagyjából férfi tagokból áll, a kik fáradhatlanul és változatos productiókkal állnak a hangulat csinálás szolgálatába. A komikus elemnek *Bodrogi József* a legkiválóbb képviselője aki különösen az angol groteszk komikum ötletes és csodálatosan élénk utánzásával állandó derűtségben tartja hallgatóit. A másik starja a társulatnak *Carabin*, a 15 éves műtáncos, aki szédítő produktói és színpatikus megjelenése által máris kedvencévé lett a közönségnek. A többi tagok produktói szintén a középszerűség színvonalán felül állanak.

— **A munkásegységek köréből.** A szabadkai vas- és fémmunkások szakegyesülete csütörtökön népes számu értekezletet tartottak, amelyen az összes szakmunkások felvételét határozták el. A tevékeny munkásegységben ezidőszent is 150-et jóval meghaladja a tagok száma. — A „Szabadság“ munkásegylet f. hó 5-én a palicsi-uti Szudarevics-féle kerthelyiségben táncmulatságot tart. — A „Világosság“ női munkásszervezet tagjai előtt vasárnap délután a központi szervezet egyik kiküldöttje szabad előadást fog tartani.

— **A Tiszakálmánfalvi Katholikus Olvasókör**, mely csak nemrég alakult meg, tegnap tartotta fölszentelési ünnepélyét. Az ünnepély alkalmából Balázs József tanító alelnök meleg szavakban ajánlotta az egybegyűlt tagoknak a kör magas céljainak pártolását s buzdította őket az erős tömörülésre és szövetkezésre. Az olvasókör, tekintve hogy a község csekély katolikus magyarsága német és szerb lakosoktól van körülzárva, a vallásérkölsi képzésen kívül hazafiúi kötelességek teljesítésében is nagy feladatok elébe néz.

— **A magyar ipar pártolása.** Nagyra vagyunk vele, hogy minden gyűlésen elhang-

zik már a jelszó, hogy a magyar ipart pártolni kell. De azért, ha rákerül a sor, mégsem karoljuk fel azt bevéjárásainknál. Szabadkán pl. a Morvai Novák cég oly cserépkályhák árul, amelyek 70 %-kal tűzállóbbak a külföldiekénél. Mégis külföldről hozatjuk vagy Pestről rendeljük a külföldi holmit. Pedig dikcióval nem teremtünk magyar ipart.

— **Állásokat** nyerni legbiztosabban csakis az »Országos Általános Pályázati Hírlap« útján lehet, mely az állástadókkal való közvetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hirt, az összes betöltendő állásokról. Az állástadók is nagyjából e lap útján töltik be a megüresedett állásokat. Minden számban számos állami, közigazgatási, magántisztviselői, gazdasági, hivatali, pénzügyi, kereskedelmi, könyvelői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen melléklete a »Jegyesek és Házasulandók Lapja« melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Előfizetési ára 1/4 évre 4 kor., egyes szám 40 fillér, mely levélbélyegben küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet körut 18. Képviselők fiókkiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban kerestetnek.

— **Házassági** célból ismerkedni legbiztosabban lehet »Házasulandók Lapja« útján, ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiakról, különböző hozományu nőktől tartalmaz. Száma 40 fillérér.

Szájról szájra.

A reverzális.

Bánffy csakugyan megválasztották. Nem hatott ez a szenzáción olyan viharos szelével, mint a Tisza Kálmán bukása Váradon, Plósz Sándoré Baján, Vázsonyi megválasztása a Terézvárosban Budapesten, de a cyklus megnyitása óta hasonló szenzációs választás nem volt. Hatalmas ár a szegediek lelkesedése, amelyet nem igen tudnak korlátozni az olyan pletykák mint ez is:

Mondják (on dit-nak nincs gazdája), hogy Bánffy aláirt egy titkos dossiirt Tiszának, mely szerint a legközelebbi választáson nem lép föl Szegeden, átengedi a teret Tisza István öcsésének Kálmánnak. Hát ez a paktálás a Bánffy hirdett elveivel nincs épen kitünő összhangban.

Az önkinevező.

Uj alak. Ha egy állást kinevezés útján töltenek be, akkor az ambiciozus és saját zsebe iránt hitbuzgó jelölt elmehet azokhoz, akik az illető állás kinevezésébe befolyhatnak. De, hogy valaki maga-magát nevezze ki, ez új.

Az új alak teremtésének dicsősége városunké. A »Bácsmegyei Napló« felelős szerkesztői állásában változás állván be, egyes urakban megmozdult a régóta lappangó irói »véna« és eget kért. Szerkesztői láz vett erőt egyes urakon. Gyönyörű terveket szöttek I. osztályu vasuti szabadjegyről, városi bizottsági tagságról, 30,000 előfizetőről, busás jövedelemről, sőt talán országgyűlési képviselőségről is. Akadt aztán drága dolga a lap-tulajdonosoknak a kilincselőket kiteszkolni.

Mindezek az urak azonban titkon reménykednek.

De az önkinevező példátlanul áll. Egy pápaszemes öreg bácsi, aki már az ő polgári állásában kvietált, ő akár az éberszemű, gyors tollu szerkesztőség főnökségébe jutni. Csakhogy ő ezt nem mint az ő akaratát meséli uton utfélen, hanem mint befejezett tény.

Nem akarunk drasztikusak lenni, hogy a kihágási törvényre hívjuk föl a figyelmet, a mely törvény rossz szemmel nézi a cimbitorlókat. Elég lesz így a nyilvánosság előtt az „illemkódex“ című intézményre fölhívni a figyelmét.

*

A gimnáziumi érettségi biztosja.

Tudvalevőleg Badics Ferencet nevezték ki a szabadkai gimnáziumi érettségi vizsgálatok biztosául. Egyszerre csak hírt vettük, hogy Badics helyett Gyomlay Gyula lesz a biztos. Ennek a cserének protekciós háttérét beszéljük! Van ugyanis a maturanduszok között egy alakra hatalmas fiu, aki azonban bizonyítványában nem a legfényesebb eredményeket szokta felmutatni. Nem is sokat tördök a tanulmányaival. Mégél ő ugys, gondolja.

És ugy látszik, nem csalódik. A vagyona révén való összeköttetése segítette ahhoz, hogy kivitte Gyomlay kinevezését, aki vele valami konnexusban van és akinek protekcióját reméli. Már maga az, hogy Gyomlay elvállalta Badics helyettesítését, azt mutatja, hogy nem ok nélkül reméli.

Gondoskodnak róla, hogy az emberek egyenlőségéről hirdett elmélet hazugságát már jó korán megtanulja a fiatalság.

*

Párisi modor a pusztán.

Minap egyik szabadkavidéki mágnás-földbirtokos sürgősen hívatta a gazdatisztjét. Az uraság elé máskor csak fekete ruhában volt szabad az alkalmazottaknak menni. Ezuttal megizenté az, hogy vadásruhában is jöhet a tisztje. De ez mégis feketében jött.

— Hát nem mondták, hogy szabad vadás ruhában jönnie?

— Mondták, könyörgöm. De megtudtam, hogy ezt Méltóságod a cselédségnek nem mondta meg és így nem akartam a Méltóságod iránti tiszteletet csökkenteni náluk.

*

A törvényházból.

Naprólnapra gyűlik anyag a krónikásnak a bíróság tárgyalásain. Ma pl. kérdi egyik bíró a paraszt vádlottat:

— Van-e valami előadni valója?

— Nincs nekem, kérem, sem pénzem, se semmim. Szegény ember vagyok. —

Némelyik ügyvédnek szokása, hogy magát a felével annyira azonosítja, hogy első személyben beszél helyette: „vettem“, „eladtam“ stb. Ebből aztán néha furaság kerekedik. Egy fiatal ügyvédjelölt így beszélt szerdán a polgári felelőviteli tanács tárgyalásán:

— Én 82 éves öreg ember vagyok...

Az anya büne.

Egy rövid „rendőrségi nyomozati eset“ mögött mennyi romantika és mennyi lélektani fanulság! A nóta régi, mikép az esemény, melyet megénekel. A szerelem ásta a vermet, amelybe a fiatal nő belebukott.

Előbb a gondtalan, a holnappal nem tö-

rődő szerelem erénye volt a bűne, aztán a névleges bűnből igazi bűn keletkezett.

Vujkovic Cvin Mária szerette a babáját és hitt a szavának. De mikor anyának érezte magát, hiába kérte a legényt, álljon szavának és vegye el feleségül. Hozzá az apja is ütötte, folyvást szemére hányta a család meg a maga szegyenét.

Elkeseredettségét, az emberek iránti gyűlöletét egy lázas perczében ujdonszülött kis csecsemőjével érezte. Megbosszulta magát az ártatlanon a bűnösökért: elvágta a kicsike nyakán az ütőeret. Mikor aztán rövidesen kiszendetett az, az anya megbánta bűnét; ölelte csókolta a kis holt tetemet. El nem engedte venni magától. Hiába. A kis halotat eltemették, a bűnös anyát pedig egyelőre kiszállították a kórházba, hogy aztán átadják az igazságszolgáltatás embereinek.

Letartóztatott pénzhamisító bandák.

A Délvidéken, különösen pedig Ujvidéken és környékén már régebben észrevették, hogy ismeretlen tettesek hamis ötkoronásokkal árasztották el a környéket. A csendőrség erélyes nyomozást indított a pénzhamisítók kézrekerítésére és nem is eredménytelenül, mert hetekkel ezelőtt Ujvidéken hurokra került az első banda, számszerint a legnagyobb, melyben 14 ember foglalkozott hamis pénz gyártásával és forgalomba hozatalával. A banda vezére Tomics Nenád bács-petrovorszellói szerb földmives. Szerepeltek a pénzhamisító bandában ezenkívül: Reznics András, Löwi Dávid, Markovics Milán, ifj. Illés Mátyás, Szlapitj Milán, Ambrus Antal, Filipcev Milos, Tóth Mindszenti János, Százi Miklós, Verboi Antal és ifj. Berci Sándor.

Nem kevésbé érdekes a bünszövetkezetnek az elfogatása. A pénzhamisítók nagyobb részt már meglehetősen meggazdagodtak a hamis pénz készítéséből, mikor félbe akarták hagyni a veszedelmes mesterséget. A hamis pénz gyártásához szükséges eszközök feleslegessé váltak. Ezen akartak túl adni jó pénzen. A pénzsajtót a múlt hónapokban Ferenci Lajos bács-petrovorszellói lakosra akarták sütni 800 korona vételárért. Az alku azonban nem sikerült, mert Ferenci árulójuk lett s a pénzhamisítőkat a csendőrség letartóztatta.

Ebben az ügyben a napokban fejezte be a vizsgálatot a szegedi kir. ügyészség, mely hamis pénz gyártásával és forgalomba hozatalával vádolja a bünszövetkezet tagjait, akik közül hetet tegnap bezárítottak Ujvidékről a szegedi kir. ügyészség fogházába és vizsgálati fogházba helyezték. A letartóztatott pénzhamisítók: Tomics Nenád, Reznics András, Löwi Dávid, ifj. Illés Mátyás, Szloditj Milán, Radakovics Milán és Ambrus Antal. A banda többi tagjai szabadlábban vannak ugyan, de folyamatban van ellenük a megtorló büntügyi eljárás.

A második, számra kevesebb, de működésre veszedelmesebb pénzhamisító szövetkezet ugyancsak Ujvidéken működött. Ezek tagjai, a Major testvérek, Ferenc és Dávid, valamint Szabics Ferenc, akiket szintén tegnap szállítottak a szegedi Csillagbörtönbe, husz koronás bankjegyeket hamisítottak. A hamis bankjegyeket elkobozták s azokból felülvizsgálatra mutatót küldöttek föl az osztály-magyar bank budapesti főintézetéhez.

LEGUJABB.

Uj titkos tanácsosok.

A kormány félhivatalosának hiradása szerint a király Nyiri Sándor honvédelmi miniszternek és báró Rószner Ervin fiúmei kormányzónak a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

A szerb király koronázása.

Belgrádból jelentik, hogy Péter király koronázása csak abban az esetben lesz augusztus hónapban megtartva, ha a király ezideig fűrdőkuráját befejezi. Ez esetben a koronázás augusztus utolsó napjaiban Zika kolostorban fog végbemenni.

Egy hercegnő halála.

Gmundenből táviratozzák, hogy ott ma reggel nyolc órakor Mary hannoveri hercegnő meghalt.

A háboru.

Pétervárról jelentik, hogy a haretéren változatlan a helyzet. Észak-Koreában ez oroszok hadállása nagy nyugtalanságot okoz a japánoknak.

A Balkánról.

A porta tegnap az entente hatalmak nagyköveteivel közölte, hogy a macedóniai csendőrség szervezéséhez szükséges költségek fedezésére az Ottomán bank s a török kormány közt holnap megindulnak a tárgyalások.

A fátyolos hölgy.

Dombóvárról jelentik: Csütörtökön a Budapestről este hat óra ötven perckor indult gyorsvonattal elegánsan öltözött, fiatal hölgy érkezett a dombóvári vasuti állomásra. Ott vacsorázott a pályaudvaron, ahol megismerkedett egy Harlikovics Gyula nevű fiatal zágrábi kereskedővel. Vigan töltötték az estét éjfélután két óráig, amikor felszáltak a zágrábi vonat külön kocsiszakaszába. Gyékényesen a fátyolos hölgy kiszált, a gavallérja azonban a kupéban maradt. A kalauz benyitott hozzá, hogy figyelmeztesse az átszállásra, de olyan mélyen aludt, hogy nem bírta fölkelteni s végre is ölben vitték a perronra, a hol valósággal megfűrésztöttek amig nagynehezen fölbredt. A friss hajnali szellőben aztán konstatálhatta, hogy 18.600 koronát tartalmazó tárcája, aranyórája, lánc, ötszáz koronás briliáns melltűje s a gyémántgyűrűje eltűnt a fátyolos hölgygel együtt. A megkopasztott ember elmondta, hogy az utitársnője cukorkákkal kínálta meg, mert nem szeret borizü száju férfit megcsókolni. Ez ellen az indokolás ellen nem térhetett ki, de alig evett meg néhány cukorkát, elaludt. A drága kaland hősnőjét eddig hiába keresték.

Alkoholelles kongresszus.

A X. nemzetközi alkoholelles kongresszust tudvalevőleg Budapesten fogják megtartani. A magyar osztálynak dr. babarci Schwartzert Ottó udvari tanácsos az elnöke, aki a bizottságot június 9-én este 8 órakor tartandó ülésre hívta össze. Ezen az ülésen a kongresszus munkás-bizottsága fog megalkalni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A vasutasok sztrájkja.

— A főtárgyalás második napja. —

A budapesti büntető törvényszék pénteken késő este befejezte a vádlottak kihallgatását és szombaton a vád tanuinak kihallgatására került a sor.

Turcsányi és Kacsó vádlottak kihallgatása után Vázsonyi Vilmos szólal föl:

Tekintetes királyi törvényszék! Az elnök ur a tárgyalás elején intett bennünket, hogy a politikától tartózkodjunk. Megtesszük, bár nehezen, mert hat nap után felsőbb utasításra lett deliktum az, ami eddig nem volt deliktum. Itt a tendencia világos, sőt nevetéses. De még tendenciózusabb, hogy a miniszter beszélt és beszédében hamis állítá-

sokat mondott a vádlottakról. Ha tud valamit, jöjjön ide, tanuskodjék, de ne beszéljen bizottságban felelősség nélkül.

A lapok közlése szerint azt állította a miniszter, hogy a vádlottak állították meg a vonatot a rákosi rendező-állomáson.

Kijelentem, hogy a miniszternek ez az állítása valótlan és ha bizonyítani akarja, jöjjön a bíróság elé.

Baracs: A miniszter politikai felelősség alatt beszél, azonban ezt azt állítását bizonyítani kell. Kérem a kihallgatását, mert az ilyen nyilatkozatok alkalmasok a közvélemény megtévesztésére és céljuk a bíróságot befolyásolni.

Méltóztassék az igazság kiderítése végett a minisztert kihallgatni, hiszen ugy is ö to-lakodott bele.

Az elnök: Ezért a kifejezésért redreutasitom.

A bíróság visszavonult és rövid tanácskozás után úgy határozott, hogy ezidőszert nem dönt a kihallgatás dolgában véglegesen, hanem a bizonyítás lefolytatása után határoz a bizonyítás kiegészítése kérdésében.

Vörös László ny. államtitkár az első tanu.

Az elnök: Tanu ur milyen minőségben érintkezett a vasuti alkalmazottakkal?

— Korábbi hivatali működésem alatt a vasuti ügyeket vezettem, azelőtt tíz évig a vasuti tanfolyamon tanárkodtam, mindenkint ismertem; akivel jót tehettem, megtettem, jogom volt tehát hinni, hogy szavaimra hallgatnak. A kormányelnök ur és Hieronymi felkértek, nem-e lennék hajlandó a közvetítésre; én kijelenttem, hogy baráti sziveségből igen, de nem mint kormánybiztos.

— Tényleg nem is volt tanu urnak ilyen megbízása?

— Nem, csak bizalmas megbízásból jártam el és ajánlatokat saját felelősségemre tettem. Utbaigazítást senki nem adott, hanem a programot magam készítettem el és közöltem ezt megbízóimmal. A sztrájknak két oka volt: felfüggesztés és gyűlésbetiltás. Cé-lom volt, hogy a sztrájk ne hagyjon semmi nyomot vissza és a gyűlést engedélyezzék.

— Volt erre fölhatalmazása?

— Nem, a felelősséget azonban elvállaltam, hogy a kormánynál keresztülvigyem. A 13-ak állásuknál fogva beleszóptentek a bizottságba, de a tömeget nem vezethették. Hiba volt, hogy a tömeg követelt, mihez nem volt joga.

— Miben volt a követelés?

— Abban, hogy beszüntették a munkát és nem akartak tárgyalni, hanem hivatkoztak a pár évvel ezelőtt beadott memorandumukra, amelyhez szigoruan ragaszkodnak és ilyen értelemben követelik a fizetésrendezést.

— A bizottság is?

— A bizottság azt mondta, hogy ez a tömeg álláspontja, amit el kell nekik is fogadni. Vázsonyi tisztelt barátommal együtt napokon keresztül minden lehetőt elkövettünk, hogy a békét helyreállítsuk de ez nem sikerült.

— És mi volt a memorandumban?

— Azt nem tudom, de maguk a sztrájk-bizottság tagjai sem tudták, mit akarnak. Előállott az a fura helyzet, hogy a fizetés-rendezési törvényjavaslatot nem a kormány, hanem az alkalmazottak szerkesztették meg.

(A tárgyalás folyik.)

SPORT.

A gymnasiumi tornaverseny eredményei. A szertornázásban kiváltak: III.-ból Merkovic és Sülle, IV.-ből Szárics, Marciics, Ujvári és Vojnics, V.-ből Erdélyi és Irsa. VI.-ból Pap. VII.-ből Ifkovic és Matievics. VIII.-ból Pudler és Szende.

Rudugrásban: VI.-ból Pap 2.50 cm.; VII.-ből Mamuzsics 2.70 cm. és Matievics 2.60 cm.

Függeszekedésben: V.-ből Irsa, VI.-ból Pump, VII.-ből Kovács, ki a 6 méter magasságot 2.08 mperc alatt tette meg, VIII.-ből Szende.

Staféta futásban győzött: III. B) III. A) ellen, IV. B) IV. A) ellen, VI. oszt. az V. ellen, VIII, a VII. ellen.

Kötélhuzásban az I., II. és III. A) osztályok győztek a B) osztályok ellen.

A tizes csapatok versenyén (súlydobás és magas ugrás) elért eredmények a következők: IV. B) 9270 cméter a IV. A) 7580 cméterrel szemben. (Az itt használt súly 4 1/2 kilogram.) A VII. osztály 9780 cméter az V. és VI. oszt. 8670 cméterrel szemben. (A súly 7 1/4 kilogram.) Különösen kiemelendők: Mamuzsics István aki 12 méter 05 cm. Vince Lajos aki 11 m. 08 cmétert dobott és Pump Károly aki 102 cmétert ugrott deszka nélkül. Végezetül foot-ball mérkőzés volt az V. és VI. kombinált csapata a VII. és VIII. oszt. kombinált csapata között. Az eredmény az előbbieket javára a félidő alatt 3:1 volt. A szép eredményekért dicséretet érdemel Matkovics Miklós tornatanár.

KÖZGAZDASÁG.

A Merkurbank és váltóüzlet r. t. jelentése.

A „Bácsmegyei Napló“ részére.

A közelmúlt napokban is a termésbecslések foglalták le a közfigyelmet. A tartós szárazság után most már volt csapadék, mely azonban gazdáink jelentése szerint kissé el késve érkezett, úgy hogy a vetésekről elterjedt hitet megváltoztatni képes már nem volt. Ez a körülmény kezdetben lehangolta a börzétet s az árfolyamok ennek következtében gyengülő irányzatot követtek. De a spekuláció csakhamar a jobbik részére tért át. És ekkor ismételt megkezdődtek az ipari konjunkturára való számítások és következtetések levonása.

Az iparvállalati részvényektől eltekintve más értékben az elmúlt héten alig volt üzlet. A mikor a kedvezőtlen aratási kilátások alapján a budapesti tőzsde nagy eladásokat eszközölt az osztrák hitel részvényekben ugyakkor a bécsi tőzsde a piacra került árut, minden nehézség nélkül vette fel úgy, hogy végül az általános lanyhaság ellenére is az osztrák hitelrészvények magasabban zárulhattak.

A helyi piac kedveltjei voltak az utóbbi napokban a Danubiushajógyári és a Magyar Aszfalt részvények. Az előbbieket beavatottak szerint tovább is emelkedőképesek. Figyelemre méltó a Ganzgyári részvények emelkedése. A ganzgyár tudvalevőleg egyike legnagyobb modernul berendezett iparvállalatainknak. Munkaképessége óriási s eddig főleg az volt a baj, hogy megrendelések hiányában egész üzemét nem foglalkoztathatta. Az ipari konjunktúra beálltával azonban megszűnik, ez a baj s a vállalat a legszebb jövőnek néz elébe.

A pénzpiac valamivel feszültebb, helyzete, mindazonáltal kielégítő.

A gabonatőzsde forgalma rendkívül élénk. A termésbecslések minden árnyalata nagy hatással van a gabona árfolyamokra, melyek ennél fogva óriási hullámzásoknak voltak alávetve. Általában a szilárd irányzat uralta a helyzetet s ezek amikor az ország több részéből ismételtent esőt jelentettek, gyengültek, csekély mértékben a gabona árák.

Az alapirányzat azonban tovább is szilárd maradt.

— **Jelzalogintézet a kisgazdáknak.** Egy Titelből érkező távirat híradata szerint nagyobb szabású akció indul meg a volt esajkás kerületek kisgazdáinak felségélyezésére. Közös birtokaik kezelőbizottságának elnöke felhatalmazást nyert a megye főispánjától, Latinonits Páltól, hogy a pénztári feleslegekből mintegy 2 millió korona alaptőkével oly jelzalog-intézet felállítására tegye meg a lépéseket, amely a kisgazdáknak 3 és félszázalékos törlesztéses kölcsönt nyújtson. A terv általános helyesléssel találkozott, ami természetesen is.

Sertésvásári jelentés.

(Schleiffelder és Társai bécsi cégtől.)

1904. május 31-éről.

A mai vásárra összesen 12694 darab sertés volt bejelentve, felhajtott azonban 5910 német-lengyel és 6661 magyar sertés.

A nagy felhajtás folytán az üzlet iránya igen lanya volt.

Különként élő súlyban fogyasztási adó nélkül:

Első prima magyar sertés	98—100 fill.
kivételesen 101 fill.	
Közép- és öreg sertés	92—97 „
Könnyű- és szedett sertés.	84—90 „
Német-lengyel és erdélyi sertés	80—98 „

Budapesti gabonatőzsde.

Kálnoky és Simon gabonatermék-kereskedő cég tudósítása.

— Junius 4. —

A határidő-üzlet.

	Déli zárlat	Esti zárlat
Buza apr.-re	—	—
Buza máj. 1904	—	—
Buza okt.	926—917	917—18
Rozs apr.-re	—	—
Rozs májusra	—	—
Rozs okt.-re	685—681	682—8
Zab máj.-ra	—	—
Zab	—	—
Zab október	581—580	579—80
Teng. jul 1904.	533—531	532—33
Tengeri aug.	543—541	542—43
Teng. máj. 1904	561—560	558—59
Tengeri	—	—
Repece	—	—
repece aug.	10.55—10.65	—

A szerkesztésért felelős: DR. SCHÖBER BÉLA

12273/904.

Hirdetmény.

Szabadka sz. kir. város háztartásának 1903. évi zárszámadása, az 1886. évi XXI. t.-c. 17. §.-ának alapján f. évi junius hó 5-től 15 napi közszemlére kitétetett.

Miről a közönség azzal értesítettik, hogy a zárszámadást az érdeklődők a városi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetik, s ellene esetleges észrevételeiket megtehetik.

Szabadkán, 1904. évi junius hó 4-én.

Dr. Biró Károly,
polgármester.

Naponta friss házikenyér kapható.

Hegedüs Bálint Fia Ferenc

mokrini gőzmalmi lisztraktár

SZABADKA, DEÁK-UTCZA, VERMES-féle HÁZ.

Ajánlja legjobb minőségű saját őrlésű

Fehér lisztjeit, - - -

Tarhonya-lisztjeit és -

Rozs-lisztet. - - - -

Továbbá különösen felhívom a n. é.

- - közönség szives figyelmét a - -

**szitált kenyérliszt-
különlegességeimre.**

A n. é. közönség szives pártfogását kérve

Hegedüs Bálint Fia Ferencz,
mokrini gőzmalom-tulajdonos.

— Naponta friss, elsőrendű élesztő. —

12326/904. tan. sz.

HIRDETMÉNY.

Szabadka sz. kir. város gyámpénztárának 1903. évi mérlege az 55200/903 B. m. számú szabályrendelet 116. § alapján f. évi junius hó 5-től kezdve 15 napig tartó közszemlére kitétetett.

Miről a közönség azzal értesítettik, hogy e mérleget az érdeklődők a városi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetik és ellene esetleges észrevételeiket megtehetik.

Szabadkán, 1904. évi junius hó 4-én.

Dr. Biró Károly,
polgármester.

Alírási felhívás!

A
Bácskai Hitelbank

mint szövetkezet Szabadkán

a Gőzfürdő-utcában, az Osztrák-magyar bank mellett.

F. é. május havában működését megkezdvén, úgy tagjainak, mint az érdeklődőknek tudomására hozza, hogy bármikor felvesz tagokat 4 éves évtársulatába koronás heti betétekkel

és

50 k-ás részjegyekre évi osztalékszélvényekkel - - -

A részjegyek vagy egyszerre, vagy egy év alatt félhavi részletekben fizethetők be.

Tagjaink részére kívánatra csekély pótdíj mellett minden egy korona heti betét után 1000 korona erejéig életbiztosítást eszközünk ki.

Intézetünk elfogad takaré- és folyószámlabetéteket, leszámítol tárcaváltókat, nyílt, számlákat, kölcsönöket nyújt kezesség vagy bekebelezés mellett és finanszíroz minden a kereskedelmi szakba vágó ügyletet.

Az igazgatóság.

Előnyös árak és pontos kiszolgálás.

Megrendelések a házhoz küldetnek.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér. Vastag betűkből 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér. Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz.

A ki eladni kíván:

Butort,
Zongorát,
Bort,
Gyümölcsöt,
Gabonát,

Üzletet,
Műhelyt,
Lakást,
Üzleti helyiséget,
Nyaralót.

vagy a ki

valamely állást betölteni kíván, legbiztosabban értelem, he igénybe veszi a

„**Bácsme gy ei Napló**“
kis hirdetési rovatát.

Bácsme gy ei Napló
ára 2 fillér kapható:

Vig Zsigm. Sándor
könyv és papír kereskedésében főté.

Heumann Mór
könyv és papír kereskedésében főté.

Krécsi A. Nándor
könyv és papír kereskedésében Deák-u

Erdélyi D. és Társa
dohány nagyüzete Kossuth utca.

Tenner B.
dohányüzete és iatékárú üzletében Kossuth-u.

Gerber Jakab
dohányüzete és esztergályos üzletében Kossuth-u.

Spitzer és Klein
fűszer és csemege üzletében Rudics-u.

PALICSON
Menczel Mihály
fűszer és csemege üzletében

Butor
két hálószoba, ebédlő és egyebek sürgősen eladó. Cím a kiadóban.

Nősülni
óhajtana egy önálló jömenetű fűszer és vegyes kereskedéssel bíró kereskedő. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít.

Wertheimer
cassa, 1-es sz. jutányosan eladó. Cím a kiadóban.

Pénzkölcsönt
házakra, telkekre, föld birtokokra, második, harmadik helyre is. Cím a kiadóhivatalban.

3 szobás
emeltes lakás mellék-helyiségekkel, aug. 1-ére esetleg azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Gazdaasszonyi
állást keres egy közép koru nő. Címét megmondja a kiadóhivatal.

Csinos leány

ismeretség hiányában ez uton óhajtat ismeretséget kötni egy intelligens fiatal emberrel. Levél „X. Y.“ jelige alatt a lap kiadóhivatalába intézendő.

90 krért

javit bármily törésű órát 1 évi jótállás mellett Fischer Testvérek szegedi óráskészítői fiókja. Üzletvezető Ozeizler Lipót Szabadka, Kossuth-utca.

Okleveles

óvónő gyermekek mellé ajánlkozik Czim a kiadóhivatalban.

Vendéglő.

legnagyobb forgalmu helyen, fényesen berendezve, csakis intelligensebb közönség által látogatva, azonnal átadó. Az átvételhez szükséges 6000 korona. Czime megtudható e lap kiadóhivatalában.

Kerestetik

egy jó karban levő billárd-asztal azonnali megvételre. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Ügyes ügynők

szép keresetre tehetnek szert egy nagyobb vállalatnál. — Czim a kiadóhivatalban.

Palicsos

egy két szobás lakás jutányos áron kiadó. Közlebbi cím e lap kiadóhivatalában tudható meg.

Mindennemű

nyomatványokat a legjutányosabban és a legcsinosabb kivitelben készit Kladek és Hamburger könyvnyomdája Szabadkán.

Palicsos

való tartózkodásom alatt szeretném egy széphölgytársaságát. Levelet e lap kiadóhivatalába „Jó mulatunk“ jelige alatt kérek.

Borbély-üzlet

80 abonánssal és jó forgalmu helyen, családi okokból, azonnal átadó. Czim a kiadóhivatalban.

Zongora.

jó állapotban azonnal eladó. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Elegánsan

butorozott szoba kerestetik július 1-ére. Czim a kiadóhivatalban.

Házassági ajánlat.

Fiamnak, ki géplakatos, lehetőleg hasonló iparral bíró családból származó feleséget keresek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Fényirda

◀ a kiskápolna mellett ▶

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a **Deák-utca 64. számú házban** (Vermes ház) a kis kápolna mellett levő

≡≡≡ **fényirdát** ≡≡≡

átvettem és ott a fényképészet minden ágába vágó munkát a legjobb és legszebb művészi kivitelbe elvállalok, ugymint:

A rendes fényképezés **visit, cabinet, makkart, boudoir** fényes és matt (platin) papirosra. **Csoportokat, lakodalmi felvételeket, tájképeket, épületeket** kívül és belül, kis képek után **életnagyságu képeket** platin és bronz papirosra. **Deák és katona csoportokat, alkalmi albumokat, tableauxkat, lovas felvételeket,** kívánatra a háznál is eszközök felvételt a legolcsóbb árban.

Hogy a nagyérdemű közönség képeim jóságáról meggyőződést szerezhessen, próba felvételeket és képeket bármily nagyságban **díjmentessen** készítek.

Midőn a nagyérdemű közönséget **fényirdám** látogatására felhívom, biztosítom a legszakmaszerűbb kiszolgálásról.

Teljes tisztelettel
Nagy Ferencz
fényképész.

Másolat.

28443. számhoz
K. M. XIV. 1904.

Pályázati hirdetmény.

Báró Wüllerstorff-Urbair Bernát ellentengernagy által, két szegény beteg tengerész katonára segélyezésére létesített alapítvány. A »Mária Anna Császárné« alapítványi bizottság pályázatot hirdet a fentnevezett alapítvány jövedelméből két szegény beteg tengerész katonára között az 1904. évben kiosztásra kerülő 140—140 koronás segélyre. Az alapítványra oly tengerész katonák bírnak igényvel, kik a cs és királyi haditengerészet kötelékéből tényleges katonai szolgálatuk alatt keletkezett betegség miatt, ellátási igény nélkül bocsáttattak el. Az alapítványi segély a folyamodók közül a két legérdemesebbnek egy évre adományoztatik és augusztus hó 10-én, mint az alapító halálának évfordulóján fizettetik ki. Azon körülmény, hogy valaki ezen alapítvány jótéteményében már részesült, a segélydíjnak elnyerését nem zárja ki. Felhívtnak tehát az igényjogosultak, hogy a szükséges okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat *folyó évi július hó 1-ig* a trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnoksághoz nyujtsák be. A folyamodó által igazolandó: 1) hogy a cs. és kir. haditengerészet kötelékéből tényleges katonai szolgálata alatt keletkezett betegség miatt, ellátási igény nélkül bocsáttattott el; 2) hogy vagyontalan szegény és segélyre szorult. Ezen utóbbi körülmény szegénységi vagy helyhatósági bizonyítványival igazolandó. Július 1-én tul beérkezett folyamodványok nem vétetnek figyelembe.

9825/1904. tan. sz.

H.

Az ezen leirathoz csatolt pályázati hirdetmény a helybeli Bácskai Hirlap és Bácsme gy ei Napló című lapokban egyszer közzététetni határoztatik.

Kelt Szabadkán, 1904. évi május t. t. ü.

Kiadta: **Alapfy, jzö.**

A mű festőhez

czimzett egyházi szerek és festékek eskedés,
mű- és iparfestészeti terem megnyitás.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a közel 20 éven át főnálló üzletemet megnagyitom és kibővittem

egyházi szer és festékkereskedéssel.

A „**Műfestőhez**“ czimzett kereskedésben elfogadtatnak megrendelések **egyházi képfestésre, templom festésre** bármely stylben; **szobafestések** magyar stylben; **termék és szállodák** modern kifestése; **aranyozások, oltár-építések, szobrok polikromironása, másolások,** szóval minden a műfestési és festési szakmába vágó munkák.

Előnyös beszerzési források lehetővé teszik, hogy

redeti gyári árakban számithatok, s így vevőimet olcsón és szolidan szolgálhatom ki.

Ajánlom továbbá a festőknek és háztulajdonosoknak legujabb találmányomat

nedves falaknak szárazsá tételé végett festés által,

mely feleslegessé tesz minden grundolást, s hulladék leválást. Ezen új találmányom

a Bátori magyar új enyv,

mely kizárólag csak nálam kapható. — **100 kiló 25 korona.**

FIGYELMEZTETÉSI

Minden háziasszonynak elkerülhetetlenül szüksége van Házilag festheti mindenki ruhák flos kelme festékekkel (örvényileg védve). Tizenöt perc alatt elkészül, függönyök, blousók érő ruhák festésével. — A festék minden színben kapható.

Ára egy tubusnak, mely 45 méter szövet megfestésére elegendő 85 fill. vagy 1 kor.

Bátori (Blaskovits) Mihály

műfestész Szabadkán.

Üzlet: **Deák-utca 70-éle ház. Lakás: VII. kör, Erdő-utca 66. sz.**